

Höstoljeväxter

Albin Gunnarson, Svensk Raps AB

Intresset för sortprovning av höstraps var fortsatt stort under 2008. Totalt provades 52 sorter i 3 olika serier. I OS 23 provades 27 linjesorter och i OS 24 provades 24 hybrid sorter varav tre dvärghybrider. I OS 22 provas 10 av de i OS 23 och 24 ingående sorterna på platser främst i det norra odlingsområdet av höstraps. OS 22 är identisk med serierna L7 822 och VSO 701.

Försöken såddes i huvudsak under andra halvan av augusti. Då hösten blev vad som kan kallas normal så blev följderna att flera försök i Mellansverige blev svagt utvecklade. Detta är främsta orsaken till att en OS 23 och 3 OS 22 fick strykas eller utgå ur seriesammansällningar.

Vintern blev förhållandevis mild och inga försök utsattes för några större vinterpåfrestningar.

2008 började med en mycket varm och torr vår och försommar. Den värsta torkan satte in efter blomning i Skåne och mitt under blomning i Mellansverige. I Skåne kan det fina vädret under blomning bidra till god pollinering och litet sjukdomsangrepp. På sina håll i Mellansverige gjorde torkan i stället att rapsen slutade blomma för tidigt och när sent om sidor regnet kom började en del raps att blomma om.

De försök som ingår i seriesammansällningarna betecknas alla som jämna och representativa. Försök med kraftiga vinterskador som orsakat ojämnt försöksresultat med höga CV-värden ingår inte i seriesammansällningar vad gäller skörd, däremot i vinterhärdighetsgraderingar.

Dvärghybrider

Sedan 2006 har en ny typ av hybrider provats, så kallade dvärghybrider. Dvärghybrider är framförallt kortare än vanlig hybridrap. Från 2008 finns resultat från tre dvärghybrider. PR45D01 är prövad 3 år och har medelgod avkastning. DK Secure (CWH086D) är prövad under 2 år och PR45D03 är prövad 1 år. PR45D01 har bäst avkastning medan DK Secure har utmärkt sig med extremt god övervintringsförmåga i flera försök som haft stora vinterpåfrestningar. I framtiden kommer vi troligen att se mer sorter med dvärggenskaper.

Sortegenskaper

Skillnaden i mognadstid är liten mellan sorterna i försöken. Troligt är att denna skillnad är större i praktisk odling. Tidiga sorter är exempelvis Catalina och Excalibur, sena sorter är Vision och Oase. Hybriderna är numera kortare än Banjo och stjälkstyrkan är bättre. Generellt så har hybriderna haft något bättre övervintringsförmåga men linjesorterna har blivit bättre. Allra bäst vinterhärdighet har dvärghybriden DK Secure följt av linjesorten Californium och hybriderna Excalibur och Hornet.

Resultat

Utbudet av sorter är mycket stort och det finns inga möjligheter att här kommentera varje enskild sort. Till detta hänvisas till ”Sortval” utgiven vid SLU. Det finns dock några sorter som kan nämnas särskilt vid en studie av flerårsmedeltal. Av de sorter som är provade i 3 år eller mer ligger

Tabell 1: Avkastningsresultat från sortförsök 2008

Linjesorter	Sydvästra Götaland Område A		Sydöstra Götaland Område B		N Götaland och Svea- land Område C-F	
	Råfett Rel tal	Antal försök	Råfett Rel tal	Antal försök	Råfett Rel tal	Antal försök
Carousel kg/ha	2 460		2 240		1 570	
rel.tal	100	6	100	4	100	9
Status (hybrid)	109	6	101	4	98	9
Galileo	125	3	103	2	106	2
Alpaga	123	3	106	2	114	2
Catalina	119	3	105	2	101	2
Cult	119	3	107	2	105	2
Lioness	117	3	97	2	99	2
Azur	117	3	103	2	112	2
Vision	115	3	99	2	107	2
Castille	114	3	96	2	100	2
Insider	114	3	95	2	108	2
Ovation	114	3	95	2	95	2
Nemax	113	3	98	2	92	2
Bravour	112	3	104	2	104	2
Gospel	112	3	102	2	92	4
Goya	112	3	100	2	99	2
Oase	111	3	94	2	103	2
Satori	110	3	91	2	91	2
Canti	110	3	97	2	93	2
Astrid	108	3	101	2	103	2
Antonia	108	3	98	2	98	2
Fair	108	3	89	2	103	2
DSV VL 140 O	108	3	93	2	91	2
Beluga	106	3	92	2	95	2
Cindi	106	3	103	2	92	2
Californium	102	3	98	2	102	4
Lorenz	102	3	96	2	91	2
SER HSN 2904	100	3	103	2	102	2
Winner					99	2

linjesorten Catalina i topp utom i område D. Catalina är prövad, 2005, 2007 och 2008. I område A-B går annars hybriderna PR46W31 väldigt bra tillsammans med hybriderna Excalibur men med färre försök och försöksår. Excalibur och PR45D01 ser

ut att gå riktigt bra i område C-F. Längst i norr, område F, fortsätter Banjo och Status att vara beprövade trotjänare. Andra lovande sorter för Svensk marknad men med endast 2 år i provning är Galileo, Alpaga, Hornet och PR46W09.

Tabell 1 forts: Avkastningsresultat från sortförsök 2008

Hybridsorter	Sydvästra Götaland Område A		Sydöstra Götaland Område B		N Götaland och Svea- land Område C-F	
	Råfett Rel tal	Antal försök	Råfett Rel tal	Antal försök	Råfett Rel tal	Antal försök
Carousel kg/ha	2 460		2 240		1 570	
rel.tal	100	6	100	4	100	9
Status	109	6	101	4	98	9
PR46W09	118	3	109	2	115	5
Petrol	115	3	108	2	110	5
PR46W31	114	3	93	2	110	7
Rally	114	3	107	2	115	5
Technic	114	3	104	2	107	5
Excalibur	113	3	108	2	126	7
Speed	113	3	106	2	113	5
RG207/05	112	3	97	2	105	5
Karibik	112	3	100	2	105	5
Betty	112	3	99	2	106	5
Amigo	110	3	106	2	110	5
Hornet	110	3	108	2	114	5
Nelson	109	3	105	2	115	5
Finesse	108	3	94	2	103	5
Zeppelin	108	3	100	2	104	5
Banjo	107	3	98	2	110	7
PR45D01	107	3	104	2	115	7
Taurus	107	3	104	2	92	5
Trabant	106	3	98	2	93	5
PR45D03	105	3	103	2	116	5
DK Secure	104	3	96	2	111	5
Calypso	103	3	96	2	104	7
Exgold	103	3	100	2	93	5

Tabell 2. Avkastningsresultat från sortförsök 2004-2008

Linjesorter	Sydvästra Götaland Område A		Sydöstra Götaland Område B		N Götaland och Svea- land Område C-F	
	Råfett Rel tal	Antal försök	Råfett Rel tal	Antal försök	Råfett Rel tal	Antal försök
Carousel	kg/ha rel.tal	2 120	1 980		1 750	
		100	100	13	100	36
Status, Hybrid		104	105	20	106	49
Catalina		114	109	6	109	7
Vision		112	105	4	104	5
Lioness		109	97	6	97	7
Fair		107	95	4	107	5
Insider		106	102	6	104	7
Nemax		106	103	4	100	5
Oase		105	94	10	93	17
Gospel		104	101	10	100	13
Castille		104	103	10	100	11
Beluga		104	104	6	93	7
Bravour		104	108	4	99	5
Winner		99	104	8	101	27
Californium		99	106	8	104	12
Astrid		99	104	6	98	7
Lorentz		94	101	4	96	5
Hybridsorter						
Status		104	105	20	106	49
PR46W09		117	111	4	105	9
PR46W31		111	101	8	107	21
Hornet		111	109	4	117	9
Excalibur		109	107	6	120	14
Amigo		108	108	8	109	16
Banjo		106	103	10	109	38
PR45D01		106	104	6	112	14
Finesse		105	103	6	103	12
Taurus		105	103	4	103	9
Calypso		104	102	10	107	38
Trabant		104	96	4	103	9
Nelson		103	109	4	104	9
DK Secure		101	97	4	110	9
Exgold		100	105	4	101	9

Tabell 3. Sortegenskaper 2004-2008

Linjesorter	Övervintring 0-100	Stjälk- styrka 0-100	Stjälk- längd cm	Mognad dagar	Råfett % av ts
Astrid	82	94	119	344	46,9
Beluga	78	99	131	346	48,3
Bravour	77	94	128	345	49,1
Californium	86	84	125	344	46,5
Carousel	82	88	123	345	47,8
Castille	82	93	121	344	47,0
Catalina	83	76	126	343	48,3
Gospel	81	91	126	345	47,7
Insider	80	93	139	345	48,9
Lioness	80	94	131	346	49,6
Lorenz	81	90	122	345	48,9
Nemax	80	92	132	344	48,7
Oase	78	93	132	347	49,7
Winner	83	86	131	345	47,6
Vision	78	100	130	347	48,3
Hybridsorter					
Amigo	81	96	134	345	48,6
Banjo	83	79	142	343	47,3
Calypso	83	93	139	344	47,9
Disco	82	94	140	349	47,9
DK Secure	95	100	123	344	47,0
Excalibur	85	85	131	343	48,3
Exgold	84	88	139	344	47,2
Fair	80	100	137	344	49,2
Finesse	78	87	141	345	47,9
Hornet	85	81	141	347	47,8
Nelson	71	83	141	343	47,1
PR 46 W09 H	70	95	138	345	48,0
PR45D01H	80	99	117	345	47,3
PR46W31H	78	93	140	345	47,2
Status	80	86	138	344	48,0
Taurus	82	90	140	344	48,7
Trabant	81	100	139	344	48,7